

γιατί είδε τὸ Λώρη. Φορεῖ καταπράσινα καὶ ἀσφοδελοὺς στὰ στήθια καὶ στὰ χέρια).

Μαρία. — Ἄ ἢ Ἐλένη! Αὐτὴ δὲν εἰς ἀγαπᾷ! Αὐτὴ δὲν ἐρχεται! Μόνον ἐγὼ εἰς ἀγαπᾷ.

Λώρης. — (Προσπαθῶν νὰ διακριθῇ). Ἐλένη... Φοβοῦμαι! Δὲν εἶνε αὐτή... Κρυώνω!..

Μαρία. — Ἀγάπη μου, ἀγάπη μου!..

Λώρης. — Κρυώνω!

Μαρία. — Σοὺ δίνω τὰ φιλιὰ μου τ' ἀκούς;

Λώρης. — Κρυώνω!

Μαρία. — Τὰ φιλιὰ μου τ' ἀκούς;

Λώρης. — Ἀκούω ἐκεῖ πέρα... ἐκεῖ πέρα...

(Ἀπὸ μακρὰν σβυμένη φτάνει ἡ ἐπιφάνεια)

ὦ! Μὴν ἀργεῖς, μὴν ἀργεῖς!

Πατέρα Ἥλιε!

Λώρης. — Κι' ἐγὼ! κι' ἐγὼ! (σηκώνεται ἔξω καὶ θέλει νὰ τρέξῃ ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἐρχεται ἡ φωνή... Ἀὐτὸν μὴν ποῖ καὶ κλονίζεται).

Μαρία. — Ποῦ πᾶς; Δὲν μπορεῖς! Μείνεις! ποῦ πᾶς!

Λώρης. — (Ἀνοίγει τὰ χέρια του, ἔτοιμος νὰ πέσῃ, καὶ φωνάζει πρὸς τὸ μέρος π' ἀκούγεται τὸ τραγοῦδι τοῦ ἡλίου) — Κι' ἐγὼ, κι' ἐγὼ!! (Κἀνὰ ἕνα βῆμα ἀκόμα μ' ἀνοιχτὰ τὰ

χέρια) Κι' ἐγὼ, κι' ἐγὼ! (Ἡ Εἰρήνη φτάνει τότε ὁ Λώρης τὴν βλέπει... φωνάζει μὲ ἀγωνία) Εἰρήνη!

(Ἡ Εἰρήνη τὸν πέρνει στὴν ἀγκαλιά της νὰ μὴν πέσῃ καὶ τὸν φιλεῖ ρουφηχτὸ μεγάλο φιλ... Τὸν ἀκουμπᾷ σ' ἕνα δένδρον... Σκύβοντας πέφτουν ἀπάνω στὸν Λώρη οἱ ἀσφοδέλοι, ὁ Λώρης ἀκίνητος, χλωμὸς μόλις προφθάνει καὶ λείει).

Λώρης. — Εἰ — ρή — νη!... (Καὶ πεθαίνει ἡ Μαρία ἀφίνει φωνὴ καὶ λιποθυμᾷ).

Εἰρήνη. — (Τὸν κυτᾷ καλὰ καλὰ καὶ κλαίει. Κι' ἔπειτα τρέχει νὰ βοῇ τὰ παιδιὰ καὶ τὴν Ἐλένη). Μητέρα! Μητέρα! (Ὁ χορὸς ἀναπηδᾷ πάλι. Σιγὰ σιγὰ τὸν περικυκλώνει, τοῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ κεφάλι τὸ στεφάνι μὲ τὰ ρόδα καὶ τὰ ξεφυλλίζει ἀπάνω του).

Σιγὰ καὶ ἱεραικὰ χορεύοντας καὶ ραίνοντάς τον ρόδα ὅλος ὁ χορὸς, ἀργομιλεῖ...

— ὦ! ὦ! ὦ! ὦ! ὦ! ὦ!...

— Ἡρθεῖς ἐνωρίς — ἦρθεῖς ἄργα — νὰ γνωρίσῃς τὴν χαρὰ, φαντάσου! ποῦ νοιώσαν οἱ γονεῖς σου καὶ θὰ νοιώσουν τὰ παιδιὰ σου. — Δὲν ἦταν γραφτὸ γιὰ σέ — ὦ! ὦ! ὦ! ὦ! ὦ! ὦ!

(Αὐλαία)

ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΣΚΑΝΔΑΛΟΝ

Φίλος μου, συνδεόμενος πολὺ μὲ τὸ θέατρον, μὲ συνήντησε προχθὲς καὶ μοῦ ἀνήγγειλε τὴν ἐξῆς φρεσὶν εἶδησιν: Ὁ κ. Θωμᾶς Οἰκονόμου, ὁ πρῶν σκηνοθέτης τοῦ Βασιλικοῦ, ἐδημοσίευσεν σφοδρότατον ἄρθρον κατὰ τοῦ Σημερινοῦ Θεάτρου εἰς τὴν «Πινακοθήκην». Οἱ ἠθοποιοὶ ἔγιναν ἀνάστατοι ἐξ αἰτίας τοῦ δημοσιεύματος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ὑβρίζονται «καπηλικῶς» καὶ ἐτοιμάζονται νὰ παντήσουν, ἀνθυβρίζοντες βέβαια. Ἄν δὲν ἀπατώμαι μάλιστα, ὁ φίλος μου προσέθεσεν, ὅτι ἡ ἀπάντησις τῶν ἠθοποιῶν πρὸς τὸν συγγραφεῖα τοῦ ἐπιληνόμενου ἄρθρου πιδανὸν ἢ εἶνε καὶ ἔμπρακτος. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἠθοποιῶν, ὁ κ. Οἰκονόμου ὑβρίζει, λέγει, καὶ τοὺς συγγραφεῖς, ὑβρίζει καὶ τοὺς διευθυντάς τῶν θεάτρων, ὑβρίζει καὶ τὸ κοινόν, καὶ κοντολογὴς δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ὑπὸ τὸν ἀετικὸν ἡλίον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ὑβρίσῃ.

— Συλλογίσου, μοῦ εἶπεν ὡς ἐν ἐπιλόγῳ ὁ φίλος μου, ὅτι αὐτὰ τὰ γράφει ὁ Οἰκονόμου, διὰ τὸν ὁποῖον ἔως προχθὲς ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη ἦτο «ἀσότηρ», ὁ ὁποῖος ἔως χθὲς διηύθυνεν τὸ «Ἀθηναῖον», καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου ἔως σήμερον ὑπάρχει ἡ ἰδέα, ὅτι εἶνε εὐγενὴς ἄν-

θρωπος καὶ κατὰ τοὺς τρόπους καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν.

— Ὡστε ἔχομεν ἕνα μικρὸν σκάνδαλον!

— Καὶ δὲν λὲς μεγάλο;

— Περίεργον! Ποτὲ δὲν ἐπερίμενα τέτοιο πρᾶγμα ἀπὸ τὸν κ. Οἰκονόμου. Θὰ διαβάσω ἀπόψε τὸ ἄρθρον του καὶ θὰ τοῦ ἀπαντήσω. Ἐγὼ νὰ ὑπερασπισθῶ καὶ τοὺς ἠθοποιοὺς καὶ τοὺς συγγραφεῖς, ἔαν τῶντοι ὑβρίζονται καπηλικῶς ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος προπαντὸς ἔπρεπε νὰ τοὺς σέβεται.

— Αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ σοῦ εἴλεγα, ἀλλὰ δὲν ἐτολμοῦσα, μοῦ εἶπεν ὁ φίλος μου. Διότι ξέρω ὅτι τώρα συνδέεσαι καὶ σὺ μὲ τὸν κ. Οἰκονόμου, ἀφοῦ θὰ διδάσκεις μαζὶ εἰς τὴν ἰδίαν Δραματικὴν Σχολήν. Δὲν εἰν' ἔτσι;

— Καθόλου! ἀπληντᾷ ἀδυστάκτως. Οὐδὲ στιγμὴν μοῦ ἐπέερασεν ἡ ἰδέα νὰ φρεσθῶ τοῦ κ. Οἰκονόμου ἐπειδὴ θὰ εἴμεθα εἰς τὸ ἐξῆς κ ο υ α ζ ι -συνάδελφοι... Τὴ δουλειά του, φίλε μου, καὶ τὴ δουλειά μου. Θὰ γράφω, εἰς πρᾶγμα καὶ ὅ,τι τοῦ ἀξίζει. Ἐπιτέλους, πρὶν γείνω συνάδελφος τοῦ κ. Οἰκονόμου, ἤμουν συγγραφεὺς καὶ ἂν ὑβρίσῃ τοὺς συγγραφεῖς, σὲ βεβαίῳ ὅτι δὲν θὰ καλοπεράσω...

Μὲ τὴς ἀγρίας αὐτὰς διαθέσεις, ἐξήντησα τὸ σκάνδαλόν τοῦ ἄρθρου καὶ ἤρχισα νὰ τὸ διαβάσω: «Τὸ θέατρον — λέγει εἰς τὴν ἀρχήν, — ὁ ἱερὸς τῆς τέχνης ναὸς τῶν ἀρχαίων, ἡ μοναδικὴ σχολὴ μορφώσεως κτλ. κατ' ἐπεὶ παρ' ἡμῖν εἰς ἐμπορικὴν ἐπιχειρήσιν ἐσχάτης κατηγορίας, κατερχόμενον εἰς ἄμεσον συναγωνισμόν μετὰ τῶν ἱπποδρομιῶν καὶ καφωδεῶν».

Πολὺ σωστό, εἶπα μὲ τὸν νοῦν μου. Ἔως ἐδῶ, ὁ ἄνθρωπος λέγει μίαν ἀλήθειαν. Καὶ ἂν δὲν ἦτο ἕνα ζητηματικὸν ὕφους, τὴν φράσιν αὐτὴν θὰ τὴν ὑπέγραφα καὶ ἐγὼ εὐχαρίστως.

Προχωρῶ καὶ βλέπω ἐκκληκτός ὅτι ἡ μία ἀλήθεια διαδέχεται τὴν ἄλλην. «Αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις μας — λέγει καὶ πάλιν — παραγνώρισαν τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν

τοῦ θεάτρον, δὲν ἐμερίμνησαν ὑπὲρ αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἐκρηγοῦσιν ὡς σκαπανεῖα τοῦ Παγγελή-
νισμοῦ, ἀλλὰ ἀπλούστατα τὸ ἐφορολόγησαν
χαράσσαι αὐτῶ τὴν πορείαν καὶ ἐξέλιξιν ὡς τόπου δια-
σκεδάσεως».

Ἀκριβῶς τὸ ἴδιον ἔγραφα κ' ἐγὼ προχθές, μὲ ἄλλο
ῥυθμῶν... Ἐξακολουθῶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρου, τὸ
τελειῶν, καὶ βλέπω ὅτι εἶμαι σύμφωνος καθολικῶ-
ς, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἀλλὰ πάντοτε... μὲ ἄλλο
ῥυθμῶν. Καὶ βλέπω τώρα, ὅτι ἀπὸ τὸ σκανδαλῶδες αὐτὸ
ἄρθρον, ὅ,τι παρεξηγήθη εἶνε τὸ ῥυθμῶν. Ὁ κ. Οἰκονό-
μου τὰ λέγει πάρα πολὺ ὀρθὰ κοφτά. Μεταχειρίζεται
λέξεις, ποῦ ἕνας ἄλλος θὰ ἐδίσταζεν ἴσως νὰ τὰς μετα-
χειρισθῇ. Δὲν θὰ ἐδίσταζεν ὅμως νὰ πλέξῃ τὴν φράσιν
του οὕτω πως, ὥστε αἱ λέξεις αὐταὶ νὰ ὑπονοῦνται
ἀμέσως.

Τί τὰ θέλετε! Ἐντὸς ὀλίγου αἱ διαθέσεις μου μετε-
βλήθησαν ἐντελῶς. Ὅλοις ὑβρίζει ὅλους εἶπα, δὲν
ὑβρίζει κανένα. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Οἰκονόμου δὲν
εἶδα καμμίαν ἐξάρεσιν. Ὅλα τὰ καταδικάζει καὶ τὰ
σαρῶναι ἀμειλίχτως καὶ ἀδιακρίτως. Τὸν ἐμπνέει ὁ πόνος,

τὸν ὅποιον αἰσθάνεται βαθειά, τὸν ὅποιον ὅλοι ἡμεῖς
αἰσθανόμεθα διὰ τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ θεά-
τρον εἰς «τόπον διασκεδάσεως» καὶ διὰ τὸν ἀναγκαῖον
συναγωνισμόν του πρὸς «ἱπποδρόμια καὶ καφωδεῖα».
Καὶ διὰ τὰ ἄσμενα θεάματα, καὶ διὰ τὴν ἐξαχρείωσιν
τοῦ κοινοῦ καὶ διὰ τὸ κακομεταχείρισμα τῶν ἡθοποιῶν.
Ὅχι, ὁ κ. Οἰκονόμου δὲν ὑβρίζει κανένα. Ὁ σκοπὸς
του δὲν ἦτο νὰ ὑβρίσῃ οὔτε ἡθοποιούς, οὔτε συγγραφείς.
Ἦθελεν ἀπλῶς νὰ ἐκτενολογήσῃ τὴν κατάστασιν, καὶ
νὰ ἐλλίσῃ κατόπιν ὅτι εἰμπορεῖ μίαν ἡμέραν νὰ διορ-
θωθῇ. Ἴσως εἰς τὴν δρμὴν του παρεβλέπε μερικὰς εὐ-
γενεῖς προσπαθείας, ἴσως ἡδέικας καὶ μερικὸς ἀξίους
ἐργάτας τοῦ καλοῦ, τοὺς ὁποίους ἡ σκληρὰ ἀνάγκη κα-
τέστησε κἄποτε ἐργάτας κακοῦ, ὅπως πολλὸν πιθανόν,
καμμίαν φορὰν, νὰ ἔγινε καὶ ὁ ἴδιος... Ἀλλὰ τὸ ἄρ-
θρον τοῦ, ἐνῷ πρὸς ὅσον καὶ δὲν μοῦ φαίνεται νὰ
εἶνε ἐναντίον οὐδενός, ἀπροσώπως εἶνε ὑπὲρ τοῦ Θεά-
τρον, καὶ ὀνειροπολεῖ τὴν ἀνάστασιν καὶ τὸν ἐξαγνισμόν
του. Μήπως αὐτὸ δὲν ὀνειροπολοῦμεν ὅλοι;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Δύο θαυμάσιοι πίνακες τοῦ διασημοῦ ζωγράφου Θεο-
τοκοπούλου Γκρέκο, οἵτινες εὗρισκοντο εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ ἐν Τολίδῳ, ἐξηφανίσθησαν, ὡς
λέγεται, ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλου ἐκ Μαδρίτης. Αἱ εἰκόνες
αὗται ἐπωλήθησαν ἀντὶ 300,000 φρ. εἰς Παρισίους ἐμ-
πόρους εἰκόνων. Ἡ ἀξία των ὑπερβαίνει τὸ ἑκατομ-
ύριον.

★

Οἱ Ἱταλοὶ καλλιτέχνη εὗρον τὴν τύχην τους μὲ τοὺς
Ἀμερικανούς. Πρὸ ἐξαετίας οἱ Ἀμερικανοὶ ἠγόραζαν
εἰς τὴν Ἱταλίαν ἀντικείμενα τέχνης, ἰδίως ἐκ μαρμάρου
ἐτησίως μέχρις ἀξίας 155,000. Ἐφέτος ἡ ἀξία τὰν
ἀνῆλθεν εἰς 650,000 φρ. καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτων
δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ ἀξία τῶν κομμοτεχνημάτων,
τὰ ὅποια ἠγοράσθησαν πρὸς ὁτολισμὸν ναῶν. Ἐν γένει
ἡ Ἱταλία ἔχει τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν ἐξαγωγήν μεγάλην
πελάτιδα, διότι αὕτη ἀγοράζει ἐτησίως τὸ ἐν τρίτον τῆς
Ἱταλ. ἐξαγωγῆς, ἥτοι καλλιτεχνήματα ἀξίας 1,500,000 φρ.
(Ἡ ὀλικὴ ἐξαγωγή τῆς Ἱταλίας θὰ εἶνε περίπου 3 ἐκτμ.)

★

Ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἐγερθέντος ἐπὶ τοῦ
πεδίου τῆς μεγάλης μάχης τῆς Ἰένας μνημεῖον, ἐφ' οὗ
ἐχαράχθη τὸ ρητὸν: «Ὁ σπείρων ἐν δακρύοις θὰ συγ-
κομίσῃ τὴν χαρὰν» εἰς ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης διδασχῆς,
ἥτις ἐγένετο ἐκ τῆς ἐπισυμβάσεως ἐκεῖ προσωοικῆς ἥτις
τῷ 1860.

★

Ἐν Οὐτσικῶφ τῆς Ρωσσίας ἀνηγέρθη μανωλεῖον
εἰς τὸν ῥώσον στρατηγὸν κόμητα Σουβάρωφ, τὸν πολε-
μιστὴν τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου.

★

Εἰς τὸ Ρουέν τῆς Γαλλίας ἔγιναν τὰ ἀποκαλυπτήρια
τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Γουσταύου Φλωμπέρ, τοῦ συγγραφέως
τῆς «Κυρίας Μπωβαρ», τῆς θεωρουμένης ὡς τὸ τελειό-
τερον μυθιστόρημα. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ
Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Συγγραφέων Βικτωρ
Μαργκερίτ.

★

Οἱ Ἀμερικανοὶ, ἐξακολουθοῦντες τὸ ἐκ προμελέτης
σχέδιόν των, τῆς οὐσσωρεῦσεως εἰς τὴν πατρίδα των τῶν
πολυτιμωτέρων θησαυρῶν τοῦ κόσμου, ἠγόρασαν ἐν Εὐ-

ρώπῃ νέαν καλλιτεχνικὴν συλλογὴν ἀξίας 15,000,000
φράγκων. Ἡ συλλογὴ, ἀγορασθεῖσα ὑπὸ τοῦ παγκοσμίου
φήμης οἴκου καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων τῆς Νέας Ὑ-
όρκης Τόμη καὶ Υἱῶν, περιλαμβάνει ὀκτὼ εἰκόνας τοῦ
Ρέμβρανδ, μίαν τοῦ Μουρίλλο καὶ ἄλλας τινὰς διαση-
μῶν διδασκάλων. Λέγεται ὅτι ὁ οἶκος Τόμη ἠγόρασε τ'
ἀνωτέρω καλλιτεχνικά ἀντικείμενα διὰ λογαριασμόν τῆς
Ἐθνικῆς Πινακοθήκης τῆς Ν. Ὑόρκης.

Ἐννοεῖται ὅτι, ἂν ἐξακολουθήσῃ αὕτη ἡ καλλιτεχνικὴ
μανία τῶν Ἀμερικανῶν, δὲν θὰ μείνῃ καμμία ἀξία λόγον
καλλιτεχνικῆ συλλογῆς εἰς τὴν Εὐρώπῃν.

★

Ἡ κοινότης Μιτυλήνης ἀπέστειλεν ἀπανταχοῦ τῆς νή-
σου ἔκκλησιαν περὶ συνεισφορᾶς ἐράνων ὑπὲρ ἀνεγέρσεως
ἀνδριάντος εἰς τὸν ἀεὶμνηστον Βερναρδάκην.

★

Κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα κατέρχεται εἰς Αἴγυπτον
γαλλικὴ ἀρχαιολογικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ
ὑποκόμητος Μαζυλιέ, ἥτις θὰ προβῇ εἰς ἀνασκαφὰς ἐν
τῇ ὁάσει Σέβρα. Εἰς τὴν δασιν ταύτην, ἀνεξερευνήτων
ἔτι, εὗρισκετο τέμενος τοῦ Ἀμμωνος Διός, ἀνάκτορον
βασιλικόν, καὶ τὸ περίφημον Φρέαρ τοῦ Ἥλιου, οὗτινος
τὸ ὕδωρ, κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἦτο θερμὸν τὴν πρωΐαν
καὶ τὴν ἑσπέραν, ψυχρὸν δὲ τὴν μεσημβρίαν.

★

Ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος λόρδος
Τζῶν Λάμπωκ.

★

Ἐν Ἱερουσαλὴμ ἰδρύεται ἀρχαιολογικὴ Γερμανικὴ
σχολή.

★

Ὁ κ. Ἀλεκτορίδης ἐπεράτωσε νέα ἔργα: τὸν «Ἐ-
σταυρωμένον» σπουδὴν πρασινοποῦ φωτὸς, τὴν «Πα-
λαιὰν καὶ νεωτέραν Ἐπιστήμην» πίνακας προωρι-
σμένους διὰ τὸ φαρμακεῖον τοῦ κ. Δαμβέργη, τοπεία
Ἀττικὰ, ὧν ἐξέχει τὸ Στάδιον ἐν ὧρα μεσημβρίας ὡς
καὶ ἐν ὧρα νυκτός, ὁ βράχος τῶν Μαγισσῶν, τὸν
πύργον τοῦ Λεάνδρου καὶ ἄλλα.

★

Ἐξεπονήθη τὸ σχέδιον πρὸς ἀνέγειρσιν τοῦ Παγα-
σαίου μουσεῖον ἐν Βόλῳ. Θὰ εἶνε μικρότερον, ἀλλ' ὅ-